

מסכת יבמות דף יח.

• גמרא דף יז:

<p>רב הונא אמר רב - שומרת יבם שמתה, מותר באמה, אלמא קסבר אין זיקה, דאין זיקת יבמתו שמתה אלימא למיהוי כארוסה להאסר אמה עליו משום חמותו.</p>	
קושית הגמ'	תירוץ הגמ'
<p>ולימא הלכה כדברי האומר אין זיקה?</p>	<p>א"כ ה"א ה"מ בתרי, דכיון דלא ידיע קמי מאן מינייהו רמיא, לא חשיבא למיסר קרובות, אבל בחד דודאי עליה רמיא, אימא דמיא ככנוסה ויאסר באמה, ויש זיקה בחד.</p>
<p>ולימא הלכה כדברי האומר אין זיקה אפילו בחד?</p>	<p>א"כ ה"א אפילו מחיים מותר באמה, קמ"ל דוקא לאחר מיתה, דאע"פ שאין זיקה, אסור באמה משום דאסור לבטל מצות יבמין.</p>
<p>תנן יבמתו שמתה, מותר באחותה, ומשמע שמותר דוקא באחותה כמו שמותר באחות אשתו לאחר מיתת אשתו, אבל אסור באמה, ושלא כרב הונא אמר רב?</p>	<p>הוא הדין דמותר אפילו באמה, ואידי דתני ברישא אשתו שמתה, מותר באחותה, אבל באמה לא, דחמותו אסורה אפ"ל לאחר מיתת אשתו, תנא נמי בסיפא יבמתו שמתה מותר באחותה.</p>

• גמרא דף יז-יח.

<p>רב יהודה - שומרת יבם שמתה, אסור באמה, אלמא קסבר יש זיקה, דזיקת ייבום הויא ככנוסה ואוסרת אמה על היבם משום חמותו.</p>	
קושית הגמ'	תירוץ הגמ'
<p>ולימא הלכה כדברי האומר יש זיקה?</p>	<p>א"כ ה"א ה"מ בחד, אבל בתרי אין זיקה.</p>
<p>והא כי פליגי בתרי פליגי, ולמ"ד יש זיקה, אפילו בתרי, וא"כ הק"ל לימא הלכה כמ"ד יש זיקה?</p>	<p>א"כ ה"א דוקא מחיים יש זיקה, אבל לאחר מיתה פקעה לה זיקה, קמ"ל דאפילו לאחר מיתה, אסור באמה.</p>
<p>לימא מסייע ליה, יבמתו שמתה, מותר באחותה, ומשמע שמותר דוקא באחותה כמו שמותר באחות אשתו לאחר מיתת אשתו, אבל אסור באמה, וכרב יהודה.</p>	<p>אינה ראייה לרב יהודה, ד"ל דהוא הדין דמותר אפילו באמה, ואידי דתני ברישא אשתו שמתה, מותר באחותה, אבל באמה לא, דחמותו אסורה אפ"ל לאחר מיתת אשתו, תנא נמי בסיפא יבמתו שמתה מותר באחותה.</p>

מסכת יבמות דף יח.

<p>מתיב רב הונא בר חייא (ממשנתינו דף יז.) על רב יהודה דסבר יש זיקה.</p>
<p>ראובן ושמעון אחים היו, ומת ראובן, ונולד להם אח ושמך לוי.</p>
<p>אם שמעון עשה מאמר לאשת ראובן ולא הספיק לכונסה עד שמת, אשת שמעון חולצת, ולא מיפטרא משום צרת ערוה, דלאו צרתה ממש היא, ולא מתייבמת, דמאמר קונה מקצת והוא צרת ערוה במקצת מדרבנן.</p>
<p>משמע מכאן דזה דחולצת ולא מתייבמת, דוקא משום דעשה בה מאמר, הא לא עשה בה מאמר, אשת שמעון נמי יכולה להתייבם.</p>
<p>ואי אמרת יש זיקה, הוא לה צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו בזיקה, ואמאי מותרת להתייבם?</p>
<p>רבה - לעולם יש זיקה, והוא הדין אם לא עשה מאמר, אשת שמעון חולצת ולא מתייבמת משום צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו בזיקה, והא דקתני מאמר לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור, והשניה פטורה לגמרי משום צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו, קמ"ל שלא כב"ש, שמאמר אינה קונה קנין גמור, ולכן השניה חולצת ולא מתייבמת.</p>

1. מת ראובן	4. מת שמעון	2. לוי (נולד לאחר מיתת ראובן)
אשת ראובן	אשת שמעון	5. אשת ראובן פטורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו
3. שמעון עשה מאמר לאשת ראובן	6. אשת שמעון חולצת ולא מתייבמת	

מסכת יבמות דף יח.

איתיביה אביי
ראובן ושמעון אחים היו, ומת ראובן, ונולד להם אח ושמנו לוי.
ולא הספיק שמעון לעשות מאמר לאשת ראובן עד שמת, אשת ראובן פטורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, ואשת שמעון או חולצת או מתייבמת.
ואי אמרת יש זיקה, הויא לה צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו בזיקה, ואמאי מותרת להתייבם?
גמרא - הא מני ר"מ היא דאמר אין זיקה.

1. מת ראובן	3. מת שמעון	2. לוי (נולד לאחר מיתת ראובן)
אשת ראובן	אשת שמעון	4. אשת ראובן פטורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו
	לא הספיק שמעון לעשות מאמר עד שמת	5. אשת שמעון או חולצת או מתייבמת

מסכת יבמות דף יח.

<p>ראובן, שמעון, לוי, יהודה - אחים רחל, לאה - אחיות</p>			
יהודה	לוי	מת שמעון	מת ראובן
		לאה אשת שמעון	רחל אשת ראובן

<p>קושית הגמ' - ומי סבירא ליה לר"מ אין זיקה, והתנן....</p>
<p>ראובן, שמעון, לוי, יהודה ד' אחים היו, וראובן ושמעון נשואין שתי אחיות רחל ולאה, ומתו ראובן ושמעון,</p>
<p>רחל ולאה חולצות ולא מתייבמות,</p>
<p>ובשמלא אי אמרת יש זיקה, משום הכי חולצות ולא מתייבמות, משום דתרוייהו זקיקי ליה להאי ותרוייהו זקיקי ליה להאי, ואי נסיב חד חדא, קא פגע באחות זקוקתו,</p>
<p>אלא אי אמרת דסבר ר"מ אין זיקה, רחל ולאה משני אחים נפלו, האי לייבם חדא, והאי לייבם חדא?</p>
<p>תירוץ - לעולם סבר ר"מ אין זיקה, והטעם דשתיהם חולצות ולא מתייבמות משום דסבר ר"מ אסור לבטל מצות יבמין, ואי אמרת לייבם האי (לוי) חדא (רחל), דלמא מיית אידך אח (יהודה) ולא מייבם (לאה) לאידך (ללוי) ונפקא (לאה) מהאי (לוי) משום אחות אשה מחליצה ומייבום, הלכך אמרינן ליה לקמא (לוי) חלוץ, דאי נמי מת אידך (יהודה), הדר האי חולץ (לוי) וחליץ לה (ללאה).</p>
<p>ומדינא לבתר חליצה דקמא, מצי אידך לייבומי, דהשתא מיקיימא מצות יבמין בתרוייהו, אלא גזירה דלמא אתי לייבומי ברישא.</p>
<p>ואין להקשות דסבר ר"ג אין זיקה ומותר לבטל מצות יבמין, וא"כ לר"מ נמי אי סבר אין זיקה, מותר לבטל מצות יבמין, דהא ר"מ אינו תלוי בר"ג, דלר"ג דלא חייש אפילו לדאי לא חייש אם מבטל מצות יבמין, ר"מ דחייש לבטל מצות יבמין, חייש אפילו בספק ביטול מצות יבמין.</p>

מסכת יבמות דף יח:

• בענין רבן גמליאל הנ"ל

שני אחים נשואין שתי אחיות, אחת גדולה ואחת קטנה,

ומת בעלה של גדולה, ונפלה לפני בעל הקטנה,

מלמדים את הקטנה (לאה) למאן בבעלה (שמעון) ולעקור נישואיה

כדי ששמעון יכול לייבם את רחל, שזיקתה של רחל חמורה לאסור לאה על שמעון

שלא היו נישואיה של לאה גמורים שמא תמאן,

ולכך לא תוציא את רחל משום אחות אשה

רבן גמליאל אומר, אם (לאה) מיאנה, מיאנה, ותתייבם הגדולה (רחל),

ואם לאו, תמתין גדולה עד שתגדיל קטנה ויבעול, ויהיו קדושין של הקטנה גמורין,

ותצא גדולה משום אחות אשה

אלמא סבר ר"ג אין זיקה, מדשרי קטנה עליה, ומותר לבטל מצות יבמין

ראובן, שמעון - אחים	
גדולה, קטנה - אחיות	
מת ראובן	שמעון
גדולה אשת ראובן	קטנה אשת שמעון

מסכת יבמות דף יח:

א"ל אביי לרב יוסף, **הא דרב יהודה** דאמר שומרת יבם שמתה אסור באמה, **שיש זיקה, דשמואל היא**, דשמע מרבו שמואל, **ולא מרב** דהוה נמי רביה.

דתנן שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה, שהיו שלשה אחים, ראובן, שמעון, ולוי, ומת ראובן אשת רחל, ולוי קידש את לאה אחות רחל, **משום רבי יהודה בן בתירה** אמרו, אומרים ללוי המתן מלכנוס את לאה, לפי שאחות זקוקתך היא, עד שיעשה אחיך שמעון יבום, ותפקע זיקתה ממך, אלמא **זיקה אסרה** באחותה, ואמר **שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה**, וא"כ **סבר שמואל דיש זיקה**.

א"ל רב יוסף לאביי, **ולימא ששמע רב יהודה מרב**, ואע"פ שרב הונא אמר רב אין זיקה, **לימא שפליגי אמוראי** ברב אם אמר יש זיקה או אין זיקה.

א"ל אביי כיון שיש מימרא מפורשת ששמואל עצמו אמר יש זיקה, **מסתברא לומר שרב יהודה שמע משמואל**, ולא לעשות מחלוקת אמוראים אליבא דרב.

רב כהנא בשם רב זביד מנהרדעא - תני בהדיא אמר רב יהודה אמר שמואל, ואין צריך לדייק ולהוכיח שרב יהודה אמר משמיה דשמואל, **דתני בפירוש שרב יהודה אמר בשם שמואל** שומרת יבם שמתה אסור באמה, אלמא **קסבר יש זיקה**.

ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר שמואל הלכה כרבי יהודה בן בתירה דאמר שאומרים לו "המתן עד שיעשה אחיך מעשה", אלמא **קסבר יש זיקה**.

וצריכי תרווייהו, דאי אשמעינן יש זיקה שאסורה באמה, ה"א ה"מ בחד, אבל בתרי אין זיקה, **קמ"ל הלכה כר' יהודה בן בתירה** דאפילו בתרי יש זיקה.

ואי אשמעינן הלכה כר' יהודה בן בתירה, ה"א ה"מ בחיים, אבל לאחר מיתה, פקעה לה זיקה, **קמ"ל דמיתה בכדי לא פקעה**.

מסכת יבמות דף יח:

<p>משנה דף יז. - אשת אחיו שלא היה בעולמו בנולד ולבסוף יבם, שראובן ושמעון אחים, ומת ראובן, ואח"כ נולד לוי, ויבם שמעון את אשת ראובן, ואח"כ מת שמעון, שאשת ראובן שהיא עכשיו אשת שמעון שיבמה אותה אסורה ללוי משום אשת אחיו שלא היה בעולמו.</p>
<p>משנה דף יח: - אשת אחיו שלא היה בעולמו ביבם ולבסוף נולד, שייבם שמעון את אשת ראובן קודם שנולד לוי, ואח"כ מת שמעון, הרבנן אומרים שאשת ראובן שייבם שמעון אותה פטורה ללוי משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, וצרתה אשת שמעון פטורה משום צרתה.</p>
<p>ור"ש אומר שלוי מייבם לאיזה מהם שירצה או חולץ לאיזה מהם שירצה, שאין זה אשת אחיו שלא היה בעולמו כיון דכשנולד כבר נתייבמה ולא היתה על זה בזיקת נישואי אחיו הראשון מעולם.</p>
<p>אם שמעון עשה מאמר לאשת ראובן ולא הספיק לכנוסה עד שמת, צרתה חולצת ולא מתייבמת.</p>
<p>גמרא דף יח: - רב אושעיא - חלוק היה ר"ש אף בראשונה, וקא שרי נולד ואח"כ יבם.</p>
<p>וזה מוכח ממשנה יתירה, דלרבנן לא צריכי משנה ראשונה של נולד ולבסוף יבם, דאם רבנן אסרי ביבם ולבסוף נולד, אע"פ דבהתירא אשכחה, דלא היתה על זה בזיקת נישואי אחיו הראשון, ק"ו במשנה ראשונה של יבם ולבסוף נולד.</p>
<p>ואלא מאי שמשנה ראשונה נאמרה משום שר"ש פליג בשתייהם, בנולד ולבסוף יבם, ובייבם ולבסוף נולד, אלא דהמתין להם לרבנן עד דמסיימי למילתייהו והדר פליג עלייהו בכולה מילתא.</p>
<p>ותנא רישא של נולד ולבסוף יבם להודיעך כחו דר"ש, דאפילו בנולד ולבסוף יבם שרי,</p>
<p>ותנא סיפא של יבם ולבסוף נולד להודיעך כחו דרבנן דאע"פ דכי אשכחה, בהתירא אשכחה, אסרי רבנן.</p>
<p>אשת אחיו שלא היה בעולמו לר"ש היכי משכחת לה?</p>
<p>1. באח אחד, שראובן מת ואח"כ נולד שמעון, דודאי מכח זיקת ראובן שלא היה בעולמו אסורה לשמעון להתייבם.</p>
<p>2. בשתי אחים ראובן ושמעון, ומת ראובן ואח"כ נולד לוי, ולא ייבם שמעון אותה ולא מת שמעון, שאסורה אשת ראובן ללוי משום זיקת אח שלא היה בעולמו, אבל היכא דייבמה שמעון, פקע זיקת ראובן, ונעשית אשתו של שמעון לכל דבר, ואפילו אם לא יבמה שמעון, הואיל והוזקקה לו, הרי היא ככנוסה לשמעון, ואם מת שמעון, עכשיו נחשבת כאשת שמעון שנפלה לפני לוי שהיה בעולמו ומותרת ללוי.</p>

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.